

А. С. Граноўскі

**КАНКРЭТЫЗАЦЫЯ І ГЕНЕРАЛІЗАЦЫЯ
ЯК СПОСАБЫ ПЕРАКЛАДУ ПЕЯРАТЫЎНАЙ ЛЕКСІКІ
(на матэрыяле англамоўных перакладаў беларускай прозы)**

Мэта даследавання – выявіць патэнцыял канкрэтызацыі і генералізацыі як сродкаў перакладу пеяратыўнай лексікі. Аб’ект даследвання – беларускія пеяратывы-назоўнікі, перакладзеныя на англійскую мову з дапамогай генералізацыі або канкрэтызацыі. Даследаванне выканана на матэрыяле зборніка перакладаў твораў беларускіх аўтараў “Colours of the native country” на англійскую мову.

Пеяратыў (ад лац.: рэјогāре ‘пагаршаць’) – слова або спалучэнне слоў, якое выказвае адмоўную ацэнку чаго-небудзь ці каго-небудзь, незадавальненне, ганьбаванне, іронію або пагарду (*гад, падла, скаціна*).

Канкрэтызацыя – замена слова, якое мае шырэйшае значэнне, словам з вузейшым значэннем (*нягоднік – careless nut, гультай – lazy-devil*).

– Та-ак, – цягне бабулька, і вочы яе раптам гнеўна ўспыхваюць. —
Ах ты, **нягоднік!** —
кажа раптам яна, гледзячы на Казіміра.

"Aha!" the old woman says, and now her eyes sparkle with anger. "You **careless nut!**" she turns on Kazimir suddenly.

– А чаго ж ён - гультай... Бач, як разбухла шчака, наспаў у будцы сваёй... Дык **гультай**.

"Calling me a slacker, indeed... Look at that swollen cheek of his. He got it from sleeping too much in his cabin... There's a real **lazy devil** for you!"

Генералізацыя – замена слова, якое мае вузейшае значэнне, словам з шырэйшым значэннем (*лежань – lazy bones, блыха крыжавінная – louse*).

– Мікіта, а-а Мікіта! – надрывалася яна.
– Не, дачакаешся, **лежань**, што за ногі сцягну...

"Mikita-a-a, wakeup! Mikita-a-a-!" she would strain her voice, "Get up, get up before I pull you out by the legs, you **lazy-bones!**"

– Ты глядзі ў мяне, **блыха крыжавінная**. Ужо я табе пакажу, як над вухам гугнець, людзей непакоіць. Калі-небудзь пападзешся, *гад*, прышчамлю буферамі, як жабу, – не пінеш...

"Look here, you **louse**. I won't have you yelling into people's ears and scaring them. Let me get my hands on you, you skunk, and I'll squash you like a toad – you won't have time to squeak!..."